

ПИЈЕМОНТ

Директор: Бранко Божовић

Оснивач: Љубомир С. ЈОВАНОВИЋ

Уредник: Коста М. Луковић

Народ и држава

У животу једног политички слободног народа, који има своју државу, налазе се два битна и ако потпуно различна факта: то су осећаји и политика. Осећаји једног народа према другим народима одређују њихово држање као једне етничке целине према другим етничким целинама. Политика одређује односе између народа с обзиром на њихове интересе.

За правилно политичко развиће једног народа потребно је, да између осећаја и политике постоји јака веза. Управо осећаји треба да показују пут народној политици, која са своје стране има да у односе између народа, држава, унесе корекције потребне према реалним околностима и потребама. Срећно слањање ова два фактора довело је Италијане до њиховог уједињења, ма да су тада прилике биле веома тешке.

Наши суседи Бугари не могу се похвалити складом своје политике и народних осећаја. Мора се признати, да се од њих тражи да своје разне осећаје према разним народима сложе тако, да ови као један одређен осећај утичу на политику своје државе. Бугари, иначе тако трезвени нису умели да умере своје осећаје, него су их тако богато поклањали, да им сад не могу увхватити рачуна и управити их све у истом правцу, да би показали свом народу којом ће стазом ударити у овим од судним тренутцима.

Највећу тешкоћу имају сад Бугари да сложе своју мржњу према суседима са оно љубави према Русима, која још тине у души бугарског народа. Као једини резултат другог балканског рата они су у своју активу могли унети бескрајну мржњу према Србима, Грцима и Румунима; ова

се пак мржња може пре ублажити као пасива. Њихова словенска осећања, у колико их још има, не могу да помире те две противности. Овој нескладности долазе још и неки неодређени осећаји, које су Бугари почели да гаје према Немцима и Турцима.

Положај наших суседа није нимало завидан. Они немају јаке директиве, јер је за ову потребан и један морални елемент, а не само суви интереси. Народи који се руководе само својим интересима никад нису од свог држања извукли максималне користи. И ако смо у веку материјализма, ипак морални фактори имају многе вредности. Сваки онај који мисли другојаче вара се веома.

Данашња бугарска политика носи несловенски дух. Лишена је љубави према Словенству. Сви досадањи покушаји Руса, да их поврате на прави пут, остали су неуспешни. Бугарски прави патриоти, који додуше у скупштини немају већину, али зато у народу, труде се да Русе увере о својој наклоности и благодарности. Међутим та њихова уверавања потпуно одударају од држања званичне Бугарске.

Чудна збрка влада сад у Бугарској. Ничег одређеног нема у њиховом држању и мишљењу, сем што по кад кад сене по који зрак неуздране мржње према њиховим бившим противницима. Међутим та несрећеност у овом критичном времену Бугаре може скупо стати.

Свршетак овог рата донеће једну одлуку, по којој ће свака жалба бити безуспешна. Учесће великог дела културних држава у стварању нове политичке ситуације гарантује, да ова остати стална.

НЕКАД И САД

То је било оне страшне године у једном француском селанцету, чије вас се име мало тиче. Зар нису слична сва села са кућама покривеним црепом, с тремовима где се смеши перуника, каранфил, ружа подрхтава на простом прагу око кога се обавија лоза, са плавим небом? Када човек види како је све мирно помисли: „Зар иста, да ли је могуће да још има варвара, који су способни да пале и да проливају крв у овом пољском рају, где је било дивно живети?”

Ах! још постоје. Рат је учинио, да се појаве на земљи, они иду напред, и пре њиховог доласка долазе страшни гласови о њима.

Још од увече г-ђа Морсанж и њена ћерка Изабела остале су саме у великој кући и чекали их озбиљни и одлучни у бризи за цело село. Саме, јер је господарица ове куће удовица још од крим-

ског рата, а њен син Алберт отишао је првога дана од почетка непријатељства са својим хусарским ескадром. Никога нема да их заштити, њихове су слуге побегле, њихови закупци барикадирали су се у својим кровнићарима. Већ се 48 сати чује канонада. Неколико граната прелетеше преко села. Затим настаде тишина. Шта ли је? Ах! то су мало доцније сазнали. Ево тамних униформи, шлемова, потмуле луке чизама. Један одред ушао је парадним кораком.

Они се сместише методично, као да су десет година живели у овоме крају. Сваки је изабрао кућу, собу, шупу. Официри се упутише у замак.

Сама г-ђа Морсанж отвори тешке браве са напије. Појави се пред непријатељима са својим племенитим лицем, својим финим носем, са сивим очима, које су се још светлиле. Пред њом се поклони капетан, један плавикастин, са суровим лицем и великим

После четири месеца

— Ситуација на бојиштима после четворо-месечног рата. —

Данас се навршује равно четири месеца одкако је Аустрија објавила рат Србији. Данас видимо да су све прешпоставке Немачке и Аустрије провале. Немачка офанзива у Француској сасвим је неуспела. Пишање је само неколико дана и Немци ће бити исштерани из Француске. Исто тако немачка офанзива према Русима завршује се потпуном неуспехом и поразом. Немачки пораз код Лођа може се са потпуном сигурношћу рачунаши као почетак велике руске победе и слома немачких армија.

Аустро-немачка војска, која оперише у Галицији, прешпела је неколико већих пораза и данас се на њу не може рачунаши да је у могућности да се одупре руским трупама, које успешно надиру ка Кракову. Падом Кракова слоњена је и последња одбрана Беча.

Руске трупе, које се данас налазе у Маџарској немогуће је зауставити. Опасности која прешп данас Пешти примораће Аустријанце да чак и од трупа, које оперише према Србији, повуку један део за одбрану Пеште.

После четворо-месечног рата ситуација наша и наших савезника сасвим је повољна и ми са пуно вере и наде у победу гледамо у будућности.

Госпођа Поенкаре

— Као милосрдна сестра. —

Париз, 12. нов.

11. новембра у болници, коју је организовало адвокатско удружење, председник удружења предао је г-ђи Поенкаре медаљу и адресу, у којој се изражава осећање по-

носа, што је г-ђа Поенкаре изабрала њихову болницу да у њој врши скромне дужности болничарке, и што сваког дана са дискрецијом, добротом и истрајношћу указује нашим драгим рањеницима своју брижљиву негу. Изражавајући јој своју захвалност, као и захвалност рањеника, уверен је да ће јој медаља казивати њихову захвалност и сећање пуног поштовања.

Криза у изгледу

У посланичким круговима кружи вест да ће данашње радикално министарство, у најскоријем времену, заменити једно коалиционо министарство. У крајњем случају, ако се не успе да се састави цео коалициони кабинет, доћи ће двојно министарство, састављено од радикала и самосталаца.

Ова промена министарства у овако важним тренутцима доводи се у везу са преговорима, који ће се — посредством сила Тројног Споразума — отворити између српске и бугарске владе.

ЕНГЛЕЗИ ЗА ИСТИНУ

— Званично се признаје мали неуспех. —

Лондон, 13. нов.

У источној Африци енглеске су трупе биле послате, да заузму извесну важну варош на немачкој обали, у којој, према обавештењима, није било много немачких трупа. Кад су наше трупе биле искрчане 2. новембра и кад су се приближили вароши онда се видело, да је немачких трупа било много више. Наше су трупе биле приморане да се повуку и укрцају на лађе, очекујући припреме за даље операције. Наши губитци износе 800 људи.

центлмени. Они умеју да живе у салонима, као што умеју да умиру на бојноме пољу.

— Ђутита, Улриче, рече му капетан. Ви се истичете. Прави центлмен не кочопери се својим добрим држањем. Госпођа ће сама ускоро увидети какви смо ми и шта је Немачка.

Госпођа Морсанж насмеши се и поред све своје туге, и поред све жалости, коју осећа као Францускиња, што види непријатеља у својој кући. Толика је наивност узбунила. Официри ручају у исто време, када мајка и кћи, служећи од својих војника, јер капетан није хтео да се Изабела узмирује. Ова пажња, комплименти, којима су их обасипали, обзирност при изражавању, све је то код њих показивало намеру, да хоће да се понашају као светски људи и да запање кавалерску Француску, коју су сада представљале ове две даме, просто запањене толиком тактичношћу.

Капетан Маргхофер је веома

Ситуација

— Кратки извештаји са свих бојишта. —

Београд, 14. новембра.

Наше трупе воде са Аустријанцима огорчене борбе, које још не доносе пресудне резултате. Бојеви се воде на фронту Лазаревац — Мионица, код Рогачице и западно од Мокре Горе.

Немачки пораз код Лођа имаће веома великих последица. Руси су већ снажно надрили у Источну Пруску, а гонећи разбијене Немце они ће зацело олако ући у Немачку. — На фронту Ченстохов — Краково аустријски је отпор знатно ослабео. — У Јерменији разбијени Турци журно се повлаче да се што пре склоне у езерумска утврђења.

Савезнички положаји у Француској веома су повољни. На појединим тачкама, нпр. код Брижа, Немци су претрпели осетне губитке. Код Зоненбека и Лангомарка, у Аргони, и код Бериобака Французи су мало напредовали.

Беда у Турској

Становништво почиње гладовати

У Турској је престао сваки трговачки промет: за последња три месеца бродарство и трговина смањили су се за 80 од сто. У многим селима лутају многи авантуристи, који покушавају да подигну народ с позивом „Ислам је у опасности!”

Последњих година турски сељаци и ситни трговци живели су не бринући се много за будућност и то је учинило, да они немају никаквих резерви. Становништво узалуд очекује помоћ од владе, која је од њега одузела последњу парц и намирнице и позвала у војску све људе, остављајући само старце и жене.

поисит, што је играо у Тиљеријама, пре три године. Он је описао лепе тоалете, осмех царичин. Затим, — јер је то човек образван, философ, — он се разнежио, под утицајем француског вина и изразио је жаљење што је био приморан да опустоши суседно село. Поручник, више литераран, коме слава Фридриха Другог не да да спава, извади из џепа бележник и хтео је да прочита једну песму меланхолија која влада ноћу на бојиштима. Он је написао песму на језику земље, у којој се налазио. Капетан му рече да ћути.

Све је то мало сумњиво, мало смешно. Међутим, госпођа Морсанж је узбуђена: мисли на свога сина, она помишља ако би он срео у борби једнога од ова два љубазна човека, борба би бар била часна.

Сутра дан у подне замак је ослобођен. Капетан, пред одлазак, понудио је госпођи Морсанж једну збирку Гетеових песама, у

У чељуштима Аустријанаца

— Казивање једног Србина, који се спасао аустријског ропства. —

Кад су Аустријанци први пут упали у Шабац, крајем јула ове године, они су све шабачко становништво, и старо и младо, и мушко и женско, претерали преко Саве и одвели у ропство.

Међу овима је био и Жарко Никшић, родом из села Крнула, у срезу посаво-тамнавском, по занимању машин-шлосер.

Њега су Аустријанци застали у Шапцу, па су га са осталима одвели у ропство.

Захваљујући својој умешности и знању немачког и мађарског језика, Жарко је успео да се ишчупа из чељусти аустријских и да се врати у Србију.

Он је дао ове занимљиве податке о своме робовању код Аустријанаца.

„Кад су Аустријанци препадом ушли у Шабац, ја сам се био задесио у Шапцу.

Својим сам очима гледао, како су аустријски официри убијали наше рањенике, који су били заостали у Шапцу.

Чим су ушли у Шабац, одмах су њихове патроле похватале шабачко становништво, па су мушкарце одвојили на једну, а жене и децу на другу страну. Мушкарце су затворили у цркву, а жене и децу су сагнали у зграду гостионице код „Париза“.

Тако смо прозели читав дан затворени, без хлеба и јела. Само смо добили мало воде. Мушкарци су све то време морали провести клечећи у цркви.

Неки Перс, чиновник шабачке царинарнице, у ономе страху, био је померио памету, па је у буну почео говорити ово и оно. Аустријанци су га извели из цркве и ту, поред црквеног зида, стрелили су га.

Из Шапца су нас сутра дан све претерали у Кленак и ту су нас потоварили у вагоне и отерали у Руму. Гонећи нас у вагоне, све су нас бајонетима боли у леђа. У Руми смо добили свега по комадић хлеба. Из Руме су нас одвели у Варадин, а из Варадина у Арад. У Араду су нас позатварали и држали три недеље. Ту смо у Араду видели затворене и многе Србе, аустријске војнике, из Босне и других српских крајева. Они нису пристајали да иду у рат противу Србије и да се боре противу своје рођене браће. Зато су их све били овамо довели, да им

суде. Не знам шта је после било са овим јадницима.

Из Арада су нас одвели у варош Цеглед — од прилике 70 километара далеко од Пеште. Успут су нас грозно мучили. Једнога старца, који је био посустао, изболи су бајонетима, те је овај после на нашим очима у мукама издануо.

У Цегледу су нас држали такође затворене. У јутру и у подне давали су нам по парченце хлеба и по мало воде. Овда онда давали су нам и по мало ретко скувана пасуља или кромпира без меса.

Становништво у Цегледу злоупостављало нас је, тукло нас и бацало се на нас камењем.

У Цегледу нас је било око 1.800 душа, мушких и женских, дотераних из Србије преко Кленка. Али ту је било и много других Србијанаца, наших војних обвезника, који су се били задесили у Угарској у времену, кад су били прекинати односи између Србије и Аустрије. Њих су аустријске власти одмах све позатварале и спровеле у Цеглед.

Овдма су после обукли одело аустријских војника и одвели их у Галицију, да тамо као бајаги копају шанчеве, а у самој ствари да их употребе као борце против Руса.

Сви су они при поласку обећали овима што су остали у Цегледу, да ће им се јављати из Галиције, а неки су се после заиста и јављали. Али многи нису давали никакве гласа о себи. Мислим да су их Аустријанци поубијали уз пут, или да су изгинули у борбама с руском војском.

С нама заробљеним Србијанцима врло су нечовечно поступали. Били смо врло рђаве смештени. Нисмо имали ни лекара ни лекова, него су болесни остали са здравима. Многи од нас нису могли ово издржати, већ су подлегли болестима. Нарочито су умирала деца и старице. Сећам се, да је тако пре времена умрла и Софија Секулић, из Шапца, која, како сам после чуо, има у нашој војци два сина официра.

Нас су прво чували војници, па после жандарми. После су и жандарме отерали у рат, а код нас су као чувари остали неки старци и деца од 16—18 година.

Ја сам провео више од два месеца у Цегледу, у затвору. На по-

слетку сам једним срећним случајем измакао из затвора и догурао се до Пеште. Одатле сам после с пасошем бугарског консула за Бугарску, измакао и преко Румуније срећно дошао у Србију.”

Никшић сад полази у свој пук, пред непријатеља, да брани Србију од Аустријанаца, а у исти мах да им колико толико плати за оне силне муке, које је поднео, док је био у аустријскоме ропству.

Они други заробљеници остали су у Цегледу, и он мисли, да ће се мало који од њих жив извући из чељусти аустријских. Р. Д.

Аустријски губици

— Колико стаје аустријанце рат са Србијом —

Један мађарски коресподент саопштава у талијанском листу „Трибуни“ да је успео да копира званичне податке Министарства Војног у Пешти о аустријским губицима у рату са Србима.

До 19 октобра погинуло је 37.647 војника; 791 официр; рањено 97.736 војника и 2219 официра, нестало 17.087 војника и 118 официра. Укупно аустријски губици износе 155.678 људи.

Руска пешадија

— Необична издржљивост и јунаштво Руса. —

Петроград, 13. нов.

У току овога рата више наших пешадиских пукова остајали су по 50 дана, заустопце на првим борбеним положајима, учествујући у јуришу на десет јаких утврђења. Наши су пукови маршовали по непроваљиваним путевима по 100 врата по свима временима и увек су били на висини огромних напора које изискује садашњи рат. Наше трупе и наши пукови, очврсели напорима и непрекидном борбом, сад предузимају још жешћу офанзиву него ли раније. Тако наша 4. бригада стрелаца заробила је више аустријских војника, но што је имала бајонета у време поласка у рат. Иста бригада, недавно је, после жестоке борбе заузела на Карпатима врло важан и тако утврђен положај.

знак захвалности за добар пријем. „Видећете у њој, рече он свечаним гласом, да се може бити и Немац и велики човек”.

Неколико дана доцније примети госпођа Морсанж да нема два часовника.

Госпођа се добродушно насмеши и рече: „Очевидно да се не може тражити од простих војника Гетеових умереност и учтивост капетана Маргхофера”.

И када се пред њом говорило о немачким свирепствима она је говорила:

— Да, ја знам добро, они нису сви једнаки.

Четрдесет година доцније. Исто село, апсолутно исто, пуно ружа, белих каранфила, плаво небо. — Сељаци читају у новинама приче ој страшним свирепствима извршеним над њиховим земљацима, али у то никако не верују. Њима су њихови очеви причали о првом уласку непријатеља. Када дођу

опет, зар неће бити исти? Треба само затворити све што доводи војнике у искушење: добро вино, лепе девојке, све скупочене ствари. За друго не треба ништа бринути.

У замку иста илузија. Госпођа Морсанж је умрла и у великом салону стоји њена слика са љупким и добродушним лицем. Изабела је остала овде да живи стара и сама. Веома наљичи на мајку. Она говори исте речи као покојница; више него покојница, не може да верује у несрећу.

Изабела чека, сигурна. Наједанпут она задрхта. Иста ларма, коју је пре четрдесет и четири године чула, али ипак није сасвим иста: тамо се мешају разне слутње. Кроз неколико минута село је заузето. Депутација, састављена од кмета, одборника, свештеника, неколико богатијих закупаца, изашла је пред непријатеља, да преда варош. Ухватили су их, везали и претерали их до школског зида, где је свакога од њих

чувао војник. Објаснили су им у неколико речи, да ће претражити све куће и да ће, ако се не нађе 80.000 франака као ратна контрибуција, они бити стрељани. Да би заплашили сељане, опљачкали су и запалили неколико кућа.

Затим официр, који је то наредио, упути се замку, праћен војницима.

Он је знао врло добро куда се иде, изгледа да је све познавао. Отвори врата од салона, где је Изабела седела. Она се подиже, стукну од изненађења. Боже! Је ли могуће? Овај висок стас, плава коса, сиве очи, велики бркови, овај човек је врло сличан са некадашњим гостом. Он се представи:

— Капетан Маргхофер... Да, да, знам... госпођица ме несумњиво познаје. Мој је отац овуда пролазио прошлога рата. Он је погрешно, што није побио гадове.

— Господине! — викну госпођица Морсанж, разгневана... — Хоћете ли да ћутите над го-

Са нашег ратишта

(Извештај Врховне Команде)

НА УШЋУ КОЛУБАРЕ

Крагујевац, 14. новембра

12. новембра око 5 часова по подне један извиднички непријатељски чамац зауставио се на ушћу Колубаре. Из њега се искрцало два официра и 7 морнара. Једно наше стражарско одељење смело је напало ову непријатељску групу и заробило једног официра и два морнара, остале побило, а чамац бомбама уништило.

НЕМАЧКЕ ИНТРИГЕ

— Пропали покушаји да се дигну сви Муслимани. —

Гувернер Нигерије вели, да је дејство немачких интрига безначајно. Муслиманско становништво верно је Енглеској и послало је изасланство да изјави Енглеској своју верност и жеље за успех савезника. Арапи у Триполису не интересују се ни мало за акт отоманске владе.

СОЦИЈАЛИСТИЧКА КОНФЕРЕНЦИЈА

— Акција социјалиста за мир. —

Социјалистичке партије неутралних држава сложиле су се, да се у Копенхагену сазове међународна конференција представника социјалиста неутралних држава. На конференцији ће се тритирати питање о свршетку рата и стварању трајног мира.

Конференција ће се састати у Копенхагену 23. новембра ове године, а на њој ће се утврдити и то, кад ће се састати и конгрес социјалиста.

Нереди у Албанији

— Пропала мисија Гега. —

„Коријере дела Сера”, у чланку из Рима, износи да је мисија Гега у Валони потпуно пропала. Место да су завели ред, донели су неред и морали су се вратити.

Италијанска влада погрешила је, што је, у опште, помагала експедицију Гега; исто тако погрешила је, што је веровала Есад паши. Овај лукави оријенталац шурује у исто време са Италијом, са Младотурцима, са Србима, а

можда и с Немачком. Наравно, он мисли за себе.

После европског рата, Албанију ће требати организовати на солиднијој основици него што је пројектована на лондонској конференцији. Не сме се допустити, да се у Албанији ствари још више заплету. Италија мора остати доследна своме становишту и опрезно посматрати развој догађаја у Албанији. Тесне везе Есад пашине са Младотурцима, нарочито ако их помаже Немачка, могу нам више удити него користити. Не верујмо слепо Есад паши.

ПОМОРСКА БИТКА

— Једна немачка крстарица потопљена, друга разоружана —

Две немачке крстарице „Берлин“ и „Велики Курфирст“ покушале су, да се поред норвешких обала провуку и у Атланском океану отпочну ометање трговине, као што је то чинио „Емден.“ Али енглеске брзе крстарице, које су стражариле код обала северне Шотландије пођу против њих и сретну их код норвешких обала.

Кад су спазили Енглеze, Немци истакну на обе лађе норвешке заставе. Али Енглези се не даду преварити него доплоче ближе и виде с ким имају посла. „Велики Курфирст“ одмах је потопљен, а „Берлин“ побегне у фјорд „Трондхјем“, где га норвешке власти разоружају.

Немачки матрози са „Берлина“ преобучени у грађанско одело, отпутовали су у Немачку, а бродска каса и документа запечаћена и предата на чување норвешком министарству војном.

шампања. Затим је наредио, да му се одсеку уши и десни палац.

Ноћу је све мирно било. Неколико запаљених кућа догоревало је, чија је црвена светлост слабо обасјавала празне собе у замку. Капетан Маргхофер, сам као што и приличи једном старешини, седи поред сточића и испија трећу флашу. Ја сам рекао сам, јер се не може сматрати да му је правило друштво сирото створење, које је седело према њему везано? Сирота Изабела била је везана, сузе су јој текле низ лице, а уста су јој била крвава.

Капетан је држао здравице госпођици Морсанж, јер му је то изгледало духовито. Али дошао је тренутак, кад је он тражио другу забаву. Држање здравица заморило га је.

— Сад ћемо, рече он, да се забављамо! До ђавола! Треба да се смејемо у друштву. Већ два сата вам причам лепо а ви као пањ.

Пољаци за Варшаву

Држање заробљених Пољака

За време битке на Висли Руси су задобили велики број заробљеника. Међу њима налазило се много Пољака из Немачке. Када су их одвели у логор одмах су се распитивали за судбину Варшаве, милу варош свима Пољацима. Када су чули да су Немци тучени код саме Варшаве и да је ова варош сачувана да је не постигне судбина Лувена и Малина, почели су клицати од радости и славити руску победу.

Петроградске новине истичу ово држање Пољакај којима је Немачка могла да улије мржњу само против себе. Довољан је ово пример, како ће Руси бити дочекани кад дођу у Познањ.

Проглас туниског беја

— За праву културу — против „културних“ надљуди. —

По вестима из Копенхагена, туниски беј је издао нарочити проглас туниском становништву коме саветује, да се не подаје немачкој агитацији, већ да сачува најстрожију појалност према Француској.

„С Француском до краја и све за Француску“, вели се на завршетку бејове прокламације, „а против дивљих и крволочних Немаца, чије смо „културне методе лепо упамтили из њихових поступака према Херерима!“

Губици у принчевима

— Немачки принчеви рањени или нестали. —

„Нова Слободна Преса“ јавља, да је принц Лоаким од Пруске, који је недавно рањен, био послан у Штробл (Доња Аустрија). Он је био дочекан са великом помпом од месних власти и одговорио је на поздрав аустријског председника општине, поздрављајући оба савезничка цара.

Саксонски, престолонаследник Ђорђе добио је јаке реуматичне болове и морао је да напусти бојиште и да се врати у Висбаден, где ће провести на лечењу око шест месеца.

Војвода брауншвајгски нестало је. Испрва се мислило да је заробљен и да је крио своје име. Има више вероватноће да је рањен или умро у Штрасбургу.

Ако ви то називате француским духом, моје поштовање. Код нас је у Берлину боље. Хајде! Хајде! — викао је он, падајући све више у ватру. Хајде! Не могу више да подносим хумор. Сада вам официр говори. Одговарајте одмах. Одговори или убијам!...

И како се Изабела, стегнутих зуба, не креташе као мртва, официр појури на њу са исуканом сабљом. Слабо јечане био је сав одговор, њена глава паде јој на раме и остаде непомицна. И на овом мученичком лицу, које је мног наличило на слику која је гледала овај приказ, осмех мајчин, добијао је израз узвишене борбе, као да је сама госпођа Морсанж била уверејена и после гроба.

Франсиз де Миомандре.

Ратне ситнице

Концем октобра у „Жунал де Женева“ појавио се чланак једног

Познато је да је војвода Ернест Август, други син војводе кумберландског, наследник Ђорђа V од Хановера и претендент на ову круну, коју је Пруска 1886. године анектирала. Ернест је ожењен ћерком Цара Вилема. У последњим борбама је теже рањен.

Аустријске жртве

— Италијански животи за „славу“ Аустрије. —

Из Венеције јављају, да се из пет публикованих списака губитака рањених и погинулих аустријских војника види, да су тренчински пукови страховито страдали. Под заставу је позвано 30.000 Прелчинаца, а од њих је погинуло 8.240, а рањено 12.325. Дакле пало је више од две трећине!

Кад су аустријске власти почеле скупљати све што може пушку носити, велики број омладинаца Италијана пребегло је у Италију. Један жандармериски официр, кад је примио наредбу да се крене у Галицију, позвао је све своје потчињене, па су сви пребегли преко границе, бацавши уснут оружје.

Дневне вести

Нови официри

Потписан је војни указ, којим се производи у чин потпоручника већи број активних наредника из свих родова оружја.

Посланичка конфереција

У среду, 12. о. м. у Народној Скупштини била је конференција народних посланика, на којој се препирало питање о помоћи сиротим избеглим породицама.

Америка за Србију

Из Њу-Јорка су упућена за Србију још два санитетска одреда. Овај ће одред стићи у Србију кроз неколико дана.

Погинули официри

Павле В. Поповић, пешадијски капетан I класе, Свилен Живадиновић, пешадијски капетан II класе, Жарко П. Џунић и Александар Милићевић, коњички поручници.

Резервни: Настас И. Јова-

независног угарског државника, који протествује против увлачења Угарске у рат, који за ову краљевину значи пропаст и у случају победе и у случају пораза.

По тврђењу писца, већи део Мађара је тог мишљења.

Немачки лист „Коњунтур“ у броју од 15 октобра обраћа пажњу на рапидно повећање броја беспослених у Немачкој.

У немачким званичним извештајима као свршене битке називају само оне, које су се свршиле повољно по њих.

Амерички листови доносе, да Турци агитујући међу простим народом за свети рат веле, да ће се немачки цар ускоро потурчити.

У Турској се већ осећа оскудица у угљу за пароброде.

новић и Коста Н. Поповић, пешадијски капетани II класе Алекса Р. Миловановић, пешадијски поручник, Велимир Андријевић, Војислав Ј. Даниловић и Драгољуб Јовановић пешадијски потпоручници, Милан С. Дрндаревић, коњички поручник, и Стојадин Радовасљевић, пешадијски потпоручник.

Слава им!

Премештена царинарница

Неготинска Царинарница, која је досад била у Радујевцу, премештена је одлуком Министра Финансија и Министра Народне Привреде, у Прахово.

Исплата упутница

По наредби Министра Финансија исплата упутница из иностранства вршиће се у сребру с доплатом од 10% на име ажије.

Пензионисан

Г. Прока Поповић, порезник I кл. крушевског пореског одељења, стављен је у пензију.

Против шпекулација

Многи исељеници због рата принуђени су да продају своју стоку, те се тиме отвара широко поље шпекулантима, који такву стоку купују у бесцење. Да би се ти сопственици стоке колико толико заштитили од несавесних шпекуланата, г. Министар Војни издао је наређење свима начелницима војних станица да стоку за војне потребе у првом реду купују од таквих лица.

Рањени официри

Извештени смо да су рањени ови официри: Милан М. Николић и Илија Димитријевић, пешадијски мајори, Радисав Милетић, Крста Јовановић, Владимир Радојковић, пешадијски капетани I класе и Александар Ристић.

Резервни: Живадин Луковић, Велислав В. Милетић и Светозар П. Игњатовић, пешадијски капетани II класе, Светозар Никифоровић, Ото Жуковски и Станислав Миљонски, пешадијски потпоручници и Спасоје Димитријевић, коњички поручник.

Забрањено пиће

Г. Министар Унутрашњих Дела забранио је бесправну крчму и прекомерну употребу алкохолних пића.

Ратна пошта

Моли се сваки онај, који буде што знао о Сави Степановићу, редову I батерије, I дивизиона III артиљеријског пољског пука, из Београда, нека јави његовом ујаку Алекси Илићу, типо рафу, уредништво „Пијемонта“, Београд.

Ревизорима

Уредништва: „Пијемонт“, „Полишика“, „Правда“, „Депеша“, „Стража“ и „Мали Журнал“ опомињу све своје ревизоре да без икаквог изговора на данашњу ситуацију одмах пошаљу обрачуне и иако најдаље до 15. овог месеца. После одређеног рока извештаји се неће никако примати и лист ће бити обустављен сваком ревизору који не буде савесно одговорио својој дужности.

Ниједан кафеџија не сме давати пиће већ пијаним лицима и мора по сваку цену спречити пијанчење у својој кафани.

Један светао пример

Г. Михаило Коџић, трговац из Ниша, молио је Министарство Војно за допуштење, да се о његову трошку у војној пекарници нишкој пече дневно 500 хлебова, који ће раздавати на нишкој железничкој станици оним добеглим породицама, које буду стизале у Ниш.

Издавање ће почети 12. ов. м., а вршиће га делегат Министарства Војног при жел. дирекцији у Нишу.

Племенитост г. Коџића, толико ретка у Нишу, заслужује, да се господину Коџићу јавно захвали.

Београдско Коло Сестара

Председница Београдског Коло Милосрдних Сестара

г-ђа Јелена Н. Марковић, са чланицом управе г-ђом Мицом Д-р П. Добрића већ неколико дана раздају рубље по болницама у унутрашњости, које су наше Београђанке спремале сад за време рата.

Госпође су у исто време узеле иницијативу, да се у сваком месту образују одбори за израду рубља, које би се раздавало болницама, рањеницима, сиромашним обвезницима и добеглим породицама.

Желети је да се све подружине наших женских патриотских установа у земљи изађу на сусрет овој племенитој идеји.

БЕЛЕШКЕ

Умрла. — Станија Петровић мати Андре Петровића шефа магацина слова у Држав. Штампарије умрла је 12. ов. мес. и сахрањена у Новом Гробљу. Бог да је прости.

Последње вести

Руси пред Ерзерумом

Петроград, 13. новембра. Службено.

У правцу Ерзерума гоњење повученог непријатеља, завршено је. Последњих дана читав низ борби био је на југу долине Алашкерт, у којима смо растерали одељења Курда, овог пута снажно потпомогнута редовном војском. Ничег другог није било на овом фронту.

Битка код Лођа још траје

Петроград, 13. новембра

У борби код Лођа, која се непрекидно даље развија, добри се изгледи клоне нашим трупама. Напо и Немаца управљени су сада да олакшају повлачење својим корпусима, који се, продревши у предео Бржевини, сад повлаче у предео Стриков под веома неповољним погодбама за њих.

Французи о руској победи

Париз, 15. новембра

Дописник „Журнала“ јавља из главног руског стана: Офанзива коју су Немци предузели између Висле и Варте скрхана је. Настаје питање: како ће више непријатељских дивизија, које су грунеле између Лођа и Ловича, успети да се спасу менгела, које су их од једном притиснуле и притегле са три стране. Оне чине узалудне покушаје да се извуку од Лођа између Бржевина и Тисина. Непријатељ је већ почео да попушта. Велики број заробљеника непријатељских стигао је у Варшаву и мени се чини, да се можете спремати да прославите срећну новост. Овде се верује, да су Руси успели да пробију центар немачки, тако да је аустро-немачка војска пресечена на двоје и да је изложена правом поразу.

Руси постепено сатиру Аустријанце

Петроград, 13. новембра.

На аустријском фронту акција се продужава успешно. За време борбе од 12. новембра заробили смо до 8000 људи, подразумевајући с њиховим командантима и официрима.

На западном фронту

Париз, 13. новембра.

Дан је прошао на миру без измене на целокупном фронту.

Енглези у Басри

Лондон, 11. новембра.

Енглеске индиске трупе истакле су 10. новембра с великом церемонијом енглеску заставу у Басри, уз учешће угледних грађана из вароши и провинција, која је овом приликом упућена становништву, дочекана је са одушевљењем. Број турских рањеника, донет у варош после битке од 4. новембра цени се на 2000.

Бој на Јевремовцу

Чујте, браћо, једну песму нову
Што је почех састављат
у рову
Што се збило на узвећском
пољу
А шестог септембра месеца,
Ваш у зору, кад се данак
рађа.
Ми стигосмо Метковићу
равном
Мумцић мајор пред батаљон
дође
А на Ружи бедевији младој
Ја каква је витка бедевија
Ваш такве је у свијету нема.
Кобила је испружила шију
Ногом копа а ушима стриже.
У Васи се живо срце диже.
Знаде Мумцић мегдан дије-
лити,
А и јесте јунак кавгаџија,
Који уме кавгу приметити,

И Швабама с бока ударити.
Даде налог храбрим војни-
цима
Те батаљон за борбу припреми.
Са ивице села Метковића
Ту се борба започе највећа.
Крв се лије јунаци падају,
Да видите наше витезове
Како љути бојак отпочеше.
Ту се бисмо два сахата пуна
Докле поља крвца крвца не
ороси.
Виче Маџар колико га грло
даје:
„Предајте се Срби, опанчари!“
Кад то чуше наши витезови,
Полећеше као Соколови
И из грла Шваби „довикују:
„Мучи, Швабо рђа те убила
Нас не није родила швабица
На јастуку свилену душеку,
Одравила медом и шећером
Већ Српкиња ока крвавога
У Златару великој планини
Одравила скробом овсенијем
И често нас мајка заклињала

Да с' никоме не склонимо
с пута.
Турцима се уклонили нисмо
Ни издали свог крста час-
нога
Бог ће дати и Богородица
Турским ћете трагом окренути
То изусту један из дружине
Док ордонанс код Мумцића
дође
Од Докића главног коман-
данта.
Како дође, наредба изађе
Да с' батаљон у јуришу крене.
Командири наредбу примише
Војницима својим саопштише
И на јуриш трубе затикташе,
Ми на ноге лаке поскочисмо
На бајонет ту се ударисмо
И по једно ура узвикнусмо
Ура! Ура! Живела Србија.
Виде Шваба шта га сада чека.
Ноге даде а бежати стаде,
Ал' му Срби бежати не даду
Што побисмо, доста заро-
бисмо.

Преко Саве тад би их на-
гнали,
Него браћо наредба нам дође,
Где смо дошли да ту оста-
немо
Ми наредбу слушати морамо.
Наше миле жртве саранисмо
Што за српство живот по-
ложише,
Рањенике болнице однесе.
Ту нам брате паде десно
крило
Погибе нам Радивоје млади,
Поручник је јединац у мајке,
То је дика целог батаљона.
Млад к'о роса жао нам је свима
Ми Ибарци сви смо заплакали.
Једног дана октобра месеца,
Положаје наше наше на-
пустисмо
Јевремовцу месту оступисмо
И ту Швабе храбро дочекасмо.
Требало је стати на видети
У ливаде испод Јевремовца
Стаде цика пушчаних танаци,
Стаде рика великих топова,

Са свих страна запршташе
бомбе.
Виђе Шваба да му бжегат
ваља,
Леђа даде а бежати стаде
Мога оца што убише Турци
Сад су ми га платили Маџари
Ваљају се маџарски јегери
У ливади испод Јевремовца
Леш до леша, војник до
војника
Што је живо од Шваба
остало
То побеже да прича ћесару
Како су их Срби дочекали
Славно смо их били и по-
тукли
Да не жалим своју рану љуту
Само чекам да ме мало пусти
Да отидем на ратиште
славно,
Да покажем шта ми Срби
знамо.
Спевао Ђорђе Аночић, каплар
I чете IV батаљона XX пеша-
дијског пука из Нове Вароши.

Јавна захвалност

1-ог ов. м. идући Пожа-
ревачком улицом овди у
Београду, изгубио сам бу-
ђелар у коме је било 410—
дин. у српским новчаницама.
Овај је новац нашао г.
Никола Везецковић, типо-
граф оvd. и пошто је у бу-
ђелару била и моја физит
карта то је г. Везецковић
одмах потражио мене и пре-
дао ми новац.
Када сам г. Везецковићу
понудио извесну награду за
ово његово племенито дело
он је и то одбио са под-
смехом рекавши ми: да он
као Србин зна у каквом се
стању данас налази сваки
војник па и ја, и одбио је
награду.
Немајући друга средства
да се овом честитом Србину
заблагодарим, ја му овим
путем изјављујем захвалност
те да свет види каквих че-
ститих грађана има и да сви-
ма ово послужи за пример
и углед.

Риста Ђокић
2-2 жандармер. наредник

Молим сваког оног ко-
ји би ма шта
знао да ми јави
за моју сестру Неве-
ну, жену Цветка Илића
предузимача из Ваљева,
која је са мајком и тро-
је деце пошла 29.-X из
Ваљева, али не знам ку-
да на адресу Милошу Јо-
вановићу богослову ка-
фана „Талшара“ — Кра-
љево. 2-5

Молим сваког оног ко-
ји би ма шта
знао да ми јави
за моју сестру Неве-
ну, жену Цветка Илића
предузимача из Ваљева,
која је са мајком и тро-
је деце пошла 29.-X из
Ваљева, али не знам ку-
да на адресу Милошу Јо-
вановићу богослову ка-
фана „Талшара“ — Кра-
љево. 2-5

У кафани Панте Костића

КОД

Вука Караџића
(СКАДАРЛИЈА)

Преко целог дана точи се свеже
пиво (чаша 0-20, кригла 0-30 п. д.)
велики избор природног пића и
српских мезелука. — Услуга брза
и тачна. 11-21

ПОМОДНО ГАЛАНТЕРИСКА РАДЊА

Душана В. Пешића

— НА ТЕРАЗИЈАМА —

препоручује поштованим муште-
ријама велики избор капуљача, подко-
шуља, зимских шешира и другог разноврсног
зимског веша.

Цене умерене и строго утврђене. 4-5

Молим сваког оног ко-
ји би ма шта
знао да ми јави
за моју сестру Неве-
ну, жену Цветка Илића
предузимача из Ваљева,
која је са мајком и тро-
је деце пошла 29.-X из
Ваљева, али не знам ку-
да на адресу Милошу Јо-
вановићу богослову ка-
фана „Талшара“ — Кра-
љево. 2-5

Молим сваког оног ко-
ји би ма шта
знао да ми јави
за моју сестру Неве-
ну, жену Цветка Илића
предузимача из Ваљева,
која је са мајком и тро-
је деце пошла 29.-X из
Ваљева, али не знам ку-
да на адресу Милошу Јо-
вановићу богослову ка-
фана „Талшара“ — Кра-
љево. 2-5

КАРБИДА
може се добити са-
мо код Николе Јо-
вановића Стари Те-
леграф--Београд
Има око 300 по-
лоених цакова. 3-3

Штампарија
добро сортирана словима
шарама, клишетима, ли-
нијама, великом шнел
машином и асталским бо-
стоном продаје се по вр-
ло повољној цени.
За цену и погодбу о-
братити се Жики Ј. Со-
ларовићу у Алексинцу. 3-3

Настојник

Владимир Станојевић
грађевинар станује у ка-
фани „Ужица“ нуди се
за настојника и оправку
кућа за скромну награду. 4-5

Капци од артије

Већа количина капака од
артије продаје се. Упитати
уредништво „Пијемонта“ —
Краљ Александра бр. 12. 14-

Готово је и ДРУГО ИЗДАЊЕ сасвим
допуњена са свима местима
ЦЕЛОКУПНА КАРТА

Европског ратишта

ЦЕНА КОМАДУ

једнобојна три гроша, у бојама један динар

КЊИЖАРА

Косте В. Илића

преко пута Новог Двора
уз поручбину и новац треба слати упутницом. 5-5

Наш добри и непрежаљени

Сима Николић

трговац београдски, члан фирме „Мајсторовић и Николић“

умро је после дужега боловања 10. овог месеца
у Младеновцу и пренесен је у Београд и сах-
рањен у породичној гробници.

Извештавамо о овоме по нас превеликом
губитку наше р ђаке и пријатеље, молимо их
за тихо саучешће.

До гроба уцвељени: супруга *Стијанка*;
брат *Петар Николић* трговац из Младеновца;
синовци *Никола и Сима*; синовце *Јелена, Ву-
косава и Даница*; снаје *Видосава и Јелица С.
Мајсторовићка* и остала многобројна породица. 2-3

Потпуно нова реновирана штампарија

Телефон 15-91.

Телефон 15-91.

„ПИЈЕМОНТ“

у својој сопственој згради

Краља Александра бр. 12.

Снабдевена потпуно најновијим
словима, шарама, линијама и
свим могућим штампарским
машинама и бојама.

Са две најновијег система „LINO-TYP“
СЕЦ-МАШИНАМА

Прима на израду: Књиге, раз-
на дела, протоколе, ценов-
нике, јеловнике, свадбене по-
зивнице, вереничке карте,
у разним форматима плакате,
биоскопске програме, улаз-
нице, визиткарте, као и разне
друге штампарске послове.

ПОТПУНО ЧИСТА И БРЗА ИЗРАДА.

О солидности и умереним це-
нама, као и о самој изради
ма каквог штампарског по-
сла штампарија „Пијемонт“
ставља на расположење п.
публици да се и сама, о свему
лично увери.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ.

Прима на израду све могуће штампарске послове